ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണമ്/മധ്യഭാഗഃ/അധ്യായഃ 62 ഭാർഗവചരിത്രേ ഗാന്ധർവ ലക്ഷണം

പൂർവാചാര്യമതം ബുദ്ധ്വാ പ്രവക്ഷ്യാമ്യനുപൂർവശഃ .
വിഖ്യാതാന്വൈ അലങ്കാരാംസ്തന്മേ നിഗദതഃ ശൃണു .. 2,62.1 ..

അലങ്കാരാസ്തു വക്തവ്യാഃ സ്വൈഃ സ്വൈർവർണ്ണൈഃ പ്രഹേതവഃ .
സംസ്ഥാ നയോഗൈശ്ച തഥാ സദാ നാഢ്യാദ്യവേക്ഷയാ .. 2,62.2 ..

വാക്യാർഥപദയോഗാർഥൈരലങ്കാരൈശ്ച പൂരണമ് .
പദാനി ഗീതകസ്യാഹുഃ പുരസ്താത്പൃഷ്ഠതോഽഥ വാ .. 2,62.3 ..

സ്ഥാതോനിത്രീനരോ നീസ്ഥിമനഃകണ്ഠശിരസ്ഥയാ .
ഏതേഷു ത്രിഷു സ്ഥാനേഷു പ്രവൃത്തോ വിധിരുത്തമഃ .. 2,62.4 ..

ചത്വാരഃ പ്രകൃതൗ വർണാഃ പ്രവിചാരസ്യ നുർവിധാ .
വികല്പമഷ്ടധാ ചൈവ ദേവാഃ ഷോഡശധാ വിദുഃ .. 2,62.5 ..

സ്യഷ്ടോ വർമഃ പ്രസംചാരീ തൃതീയമവരോഹണമ് .
ആരോഹണം ചതുർഥം തു വർണം വർമവിദോ വിദുഃ .. 2,62.6 ..

തത്രൈകഃ സംചരസ്ഥായീ സംചരസ്തു ചരോഽഭവത് .
അവരോഹണവർണാനാമവരോഹം വിനിർദിശേത് .. 2,62.7 ..

ആരോഹണേന വാരോഹാന്വർണാന്വർണവിദോ വിദുഃ .
ഏതേഷാമേവ വർണാനാമലങ്കാരന്നിബോധത .. 2,62.8 ..

അലങ്കാരാസ്തു ചത്വാരസ്ഥാപനീ ക്രമരേജനഃ .
പ്രമാദസ്യാപ്രമാദശ്ച തേഷാം വക്ഷ്യാമി ലക്ഷണമ് .. 2,62.9 ..

ൻ(ദ്രി-ഏക)
വിസ്വരോഽഷ്ടകലാശ്ചൈവ സ്ഥാനം ദ്വ്യേകതരാഗതഃ .
ആവർത്തസ്യാക്രമോ ത്വാക്ഷീ വേകാര്യാം പരിമാണതഃ .. 2,62.10 ..

കുമാരം സംപരം വിധി ദ്വിസ്തരം വാമനം ഗതഃ .
ഏഷ വൈ ഏഷ ചൈവസ്യകുതരേകഃ കുലാധികഃ .. 2,62.11 ..

ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണമ്/മധ്യഭാഗഃ

1. അധ്യായഃ 1
2. അധ്യായഃ 2
3. അധ്യായഃ 3
4. അധ്യായഃ 4
5. അധ്യായഃ 5
6. അധ്യായഃ 6
7. അധ്യായഃ 7
8. അധ്യായഃ 8
9. അധ്യായഃ 9
10. അധ്യായഃ 10
11. അധ്യായഃ 11
12. അധ്യായഃ 12
13. അധ്യായഃ 13
14. അധ്യായഃ 14
15. അധ്യായഃ 15
16. അധ്യായഃ 16
17. അധ്യായഃ 17
18. അധ്യായഃ 18
19. അധ്യായഃ 19
20. അധ്യായഃ 20
21. അധ്യായഃ 21
22. അധ്യായഃ 22
23. അധ്യായഃ 23
24. അധ്യായഃ 24

സ്വേത സ്വേ കാതരേ ജാതകലാമഗ്നിതരൈഷിതഃ .
തസ്മിംശ്ചൈവ സ്വരേ വൃദ്ധിർനിഷ്ടപ്തേ തദ്വിചക്ഷണഃ .. 2,62.12 ..

സ്യേനസ്തു അപരോ ഹസ്ത ഉത്തരഃ കമലാകലഃ .
പ്രമാണഘസബിന്ദുർനാ ജായതേ വിദുരേ പുനഃ .. 2,62.13 ..

കലാ കാര്യാ തു വർണാനാം തദാ നുഃ സ്ഥാപിതോ ഭവേത് .
വിപര്യയസ്യ രോപിസ്യാ ദ്യസ്യ പ്രാദുർഘടീ മമ .. 2,62.14 ..

ഏകോത്തരഃ സ്വരസ്തു സ്യാത്ഷഡ്ജതഃ പരമഃ സ്വരഃ .
അക്ഷേപസ്കന്ദനാകാര്യം കാകസ്യോയചപുഷ്കലമ് .. 2,62.15 ..

സംതാരൗ തൗനുസർവായ്യൗ കാര്യം വാ കാരണം തഥാ .
ആക്ഷിപ്തമവരോഹ്യാസീത്പ്രോക്ഷമദ്യസ്തഥൈവ ച .. 2,62.16 ..

ദ്വാദശേ ച കലാസ്ഥാനാമേകാന്തരഗതസ്തഥാ .
പ്രേശോല്ലിഖിതമലങ്കാരമേവസ്വരസമന്വിതാ .. 2,62.17 ..

സ്വരസ്വരബഹുഗ്രാമ്കാപ്രയോഷ്ടനുപത്കലാ .
പ്രക്ഷിപ്തമേവ കലയാചോപാദാനാരയോ ഭവേത് .. 2,62.18 ..

ദ്വികഥംവാവഥാഭൂതയത്രഭാഷിതമുച്യതേ .
ഉച്ചരാദ്വിശ്വരാരൂഢാതഥായാഷ്ടസ്വരാതഥാ .. 2,62.19 ..

വാപഃ സ്യാദവരോഹേണ നാരതോ ഭവതി ധ്രുവമ് .
ഏകാന്തരം ച ഹ്യേതേവൈതമേവസ്വരസത്തമഃ .. 2,62.20 ..

സക്ഷിപ്രച്ഛേദനാമാചചതുഷ്കലഗണഃ സ്മൃതഃ .
അലങ്കാരാ ഭവന്ത്യേതേ ത്രിംശദ്ദേവൈഃ പ്രകീർത്തിതാഃ .. 2,62.21 ..

വർണാസ്ഥാനപ്രയോഗേണ കലാമാത്രാപ്രമാണതഃ .
സംസ്ഥാനം ച പ്രമാണം ച വികാരോ ലക്ഷണസ്തഥാ .. 2,62.22 ..

ചതുർവിധമിദം ജ്ഞേയ മലങ്കാരപ്രയോജനമ് .
യഥാത്മനോ ഹ്യലങ്കാരോ വിപയസ്തോ വിഗർഹിതഃ .. 2,62.23 ..

വർമമേവാപ്യലങ്കർത്തും വിഷമാഹ്യാത്മസംഭവാഃ .
നാനാഭരണസംയോഗാ യഥാ നാര്യാ വിഭൂഷണമ് .. 2,62.24 ..

വർമസ്യ ചൈവാലങ്കാരോ വിഭൂഷാ ഹ്യാത്മസംഭവഃ .
ന പാദേ കുണ്ഡലം ദൃഷ്ടം ന കണ്ഠേ രസനാ തഥാ .. 2,62.25 ..

ഏവമേവാദ്യലങ്കാരേ വിപര്യസ്തോ വിഗർഹിതഃ .
ക്രിയമാണോ്പ്യലങ്കാരോ നാഗം യശ്ചൈവ ദർശയത് .. 2,62.26 ..

25. അധ്യായഃ 25
26. അധ്യായഃ 26
27. അധ്യായഃ 27
28. അധ്യായഃ 28
29. അധ്യായഃ 29
30. അധ്യായഃ 30
31. അധ്യായഃ 31
32. അധ്യായഃ 32
33. അധ്യായഃ 33
34. അധ്യായഃ 34
35. അധ്യായഃ 35
36. അധ്യായഃ 36
37. അധ്യായഃ 37
38. അധ്യായഃ 38
39. അധ്യായഃ 39
40. അധ്യായഃ 40
41. അധ്യായഃ 41
42. അധ്യായഃ 42
43. അധ്യായഃ 43
44. അധ്യായഃ 44
45. അധ്യായഃ 45
46. അധ്യായഃ 46
47. അധ്യായഃ 47
48. അധ്യായഃ 48
49. അധ്യായഃ 49
50. അധ്യായഃ 50
51. അധ്യായഃ 51
52. അധ്യായഃ 52
53. അധ്യായഃ 53
54. അധ്യായഃ 54
55. അധ്യായഃ 55
56. അധ്യായഃ 56
57. അധ്യായഃ 57
58. അധ്യായഃ 58
59. അധ്യായഃ 59
60. അധ്യായഃ 60
61. അധ്യായഃ 61
62. അധ്യായഃ 62
63. അധ്യായഃ 63
64. അധ്യായഃ 64

65. അധ്യായഃ 65
66. അധ്യായഃ 66
67. അധ്യായഃ 67
68. അധ്യായഃ 68
69. അധ്യായഃ 69
70. അധ്യായഃ 70
71. അധ്യായഃ 71
72. അധ്യായഃ 72
73. അധ്യായഃ 73
74. അധ്യായഃ 74

യഥാദൃഷ്ടസ്യ മാർഗസ്യകർത്തവ്യസ്യവിധീയതേ .
ലക്ഷണംപര്യവസ്യാപിവർത്തികാ മപിവർത്തതേ .. 2,62.27 ..

യാഥാതഥ്യേന വക്ഷ്യാമി മാസോദ്ഭവമുഖോദ്ഭവ .
ത്രയോവിംശതിശീതിസ്തു വിജ്ഞാതപവദൈവതമ് .. 2,62.28 ..

നഗോനാതുപുരസ്താനുമധ്യമാംശസ്തു പര്യയഃ .
തയോർവിഭാഗോ ദേവാനാം ലാവണ്യേ മാർഗസംസ്ഥിതഃ .. 2,62.29 ..

അനുഷങ്ഗമയോ ദൃഷ്ടം സ്വസാരം വസ്വരാതര .
വിപര്യയഃ സംവർത്തോ ച സപ്തസ്വരപദക്രമമ് .. 2,62.30 ..

ഗാന്ധാരസേതുഗീയന്തേ വരോമദ്ഭഗവാനിച .
പഞ്ചമംമധ്യമഞ്ചൈവധൈവതം തു നിഷാദതഃ .. 2,62.31 ..

ഷഡ്ജർഷഭശ്ചജാനീമോമന്ദ്രകേഷ്വേവനാന്തരേ .
ദ്വേവ്ദ്യപരതുകിംവിദ്യാദ്ദ്വയമുഷ്ണന്തികസ്യതു .. 2,62.32 ..

പ്രാകൃതേ വൈകൃതേ ചൈവ ഗാന്ധാരഃ സ പ്രയുജ്യതേ .
പദസ്യാത്യയരൂപന്തുസപ്തരൂപന്തുകൗശികീമ് .. 2,62.33 ..

ഗാന്ധാരസ്യേനകാർത്സ്യേന ചായം യസ്യവിധിഃ സ്മൃതഃ .
ഏഷചൈവക്രമോദ്ദിഷ്ടോമധ്യമാംശസ്യ മധ്യമഃ .. 2,62.34 ..

യാനി പ്രോക്താനി ഗീതാനിവതുരൂപം വിശേഷതഃ .
തതഃ സപ്തസ്വരങ്കാര്യംസപ്തരൂപഞ്ചകൗശികീ .. 2,62.35 ..

അഗദർശനമിത്യാഹുർമാനുദ്വൈമമകേതഥാ .
ദ്വിതീയാമാസമാത്രാണാഭിഃ സർവാഃ പ്രതിഷ്ഠിതാഃ .. 2,62.36 ..

ഉത്തരേവപ്രകൃത്യേവംമാതാബ്രാഹ്മതലായത .
തഥാഹതാനോപിഡകേയത്രമായാംനിവർത്തതേ .. 2,62.37 ..

പാദേനൈകേനമായാത്രാ പാദോനാമതിവാരിമഃ .
സംഖ്യാപനോപഹൂതാംവൈതത്രപാനമിതി സ്മൃതമ് .. 2,62.38 ..

ദ്വിതീയപാദഭങ്ഗഞ്ചഗ്രഹേനാമപ്രതിഷ്ഠിതമ് .
പൂർവമഷ്ഠതീടതീ നദ്വിതീയം ചാപരാന്തികൈഃ .. 2,62.39 ..

പാദഭാഗസപാദം തു പ്രകൃത്യമപി സംസ്ഥിതമ് .
ചതുർഥമുത്തരം ചൈവമദ്രവത്പാവമദ്രകൗ .. 2,62.40 ..

മദ്രകോദക്ഷിണസ്യാപി യഥോക്താ വർത്തതേ കലാ .
സർവമേവാനുയോഗം തു ദ്വിതീയം ബുദ്ധിമിഷ്യതേ .. 2,62.41 ..

പാദൗവാഹരണം ചാസ്യാത്പാരം നാത്ര വിധീയതേ .
ഏകത്വം മുനുയോഗസ്യ ദ്വയോര്യദ്യദ്വിജോത്തമ .. 2,62.42 ..

അനേകസമവായസ്തു പാതകാ ഹരിണാ സ്മൃതാഃ .
തിസൃണാം ചൈവ വൃത്തീനാം വൃത്തൗ വൃത്തേ ച ദക്ഷിണഃ .. 2,62.43 ..

അഷ്ടൗ തു സമവായസ്തു വീരാ സംമൂർഛനാ തഥാ .
കസ്യനാസുതരാചൈവ സ്വരശാഖാ പ്രകീർത്തിതാ .. 2,62.44 ..

ഇതി ശ്രീബ്രഹ്മാണ്ഡേ മഹാപുരാണേ വായുപ്രോക്തേ മധ്യമഭാഗേ തൃതീയ ഉപോദ്ധാതപാദേ ഭാർഗവചരിതേ ഗാന്ധർവലക്ഷണം നാമ ദ്വിഷഷ്ടിതമോഽധ്യായഃ .. 62..

ഓം P. R. IYER 23.3.2024

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണമ്/മധ്യഭാഗഃ/അധ്യായഃ_62&oldid=48650" ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്

19 ജനവരീ 2016 (തമേ) ദിനാങ്കേ 11:50 സമയേ അന്തിമപരിവർതനം ജാതമ്

പാഠഃ ക്രിയേടിവ കാ'മൻസ ഐട്രിബ്യൂശന/ശേയര-അലാഇക അഭിജ്ഞാപത്രസ്യ അന്തർഗതതയാ ഉപലബ്ധഃ അസ്തി; അന്യാഃ സംസ്ഥിത്യഃ അപി സന്തി . അധികം ജ്ഞാതുമ് അത്ര ഉപയോഗസ്യ സംസ്ഥിതിം പശ്യതു .